

Markedsbasert høsting.
Kan komparative fortrinn ~~vinnes tilbake?~~
utnyttes bedre?

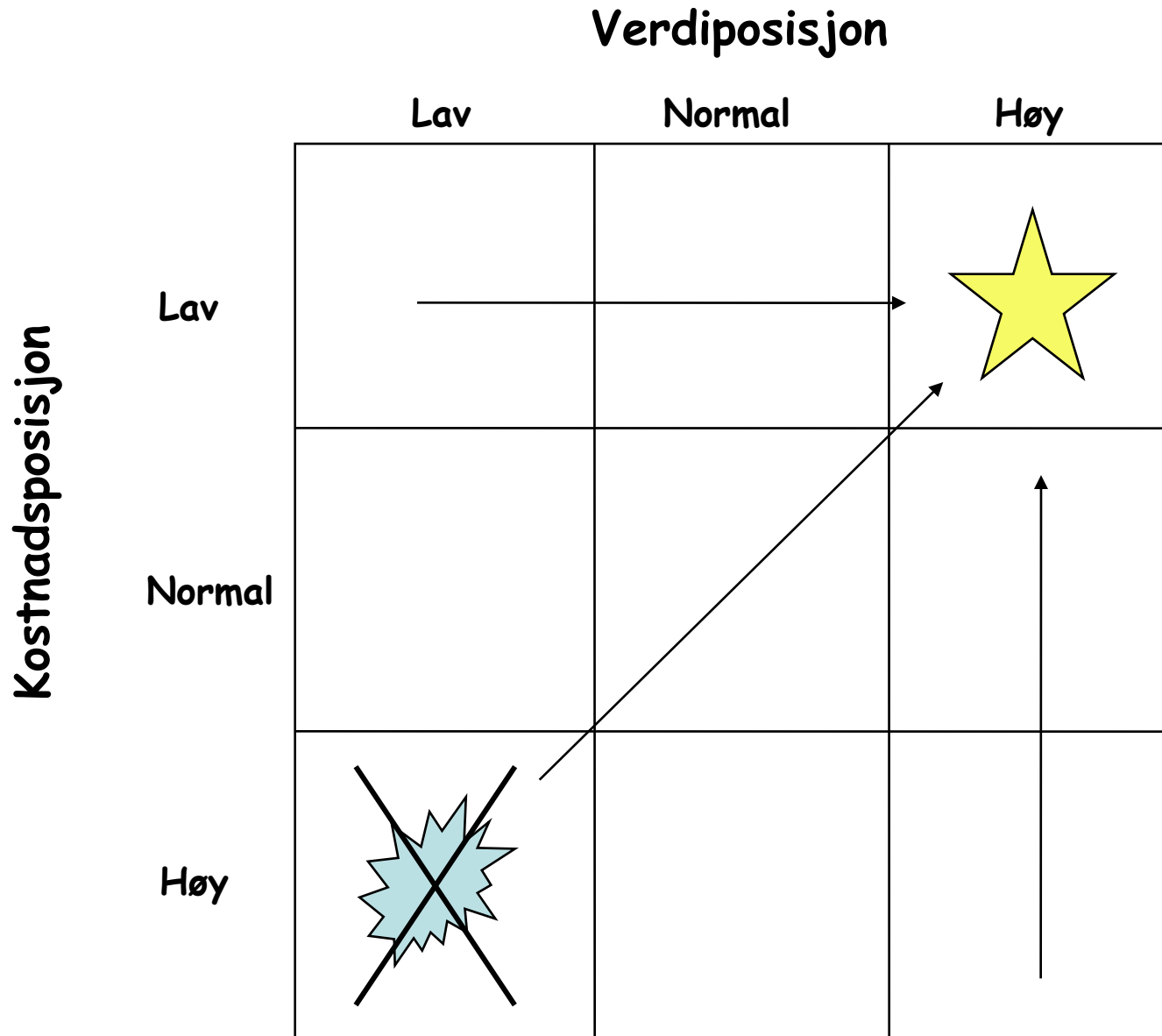
Bent Dreyer

Naturgitte fortrinn

Markedsbasert høsting

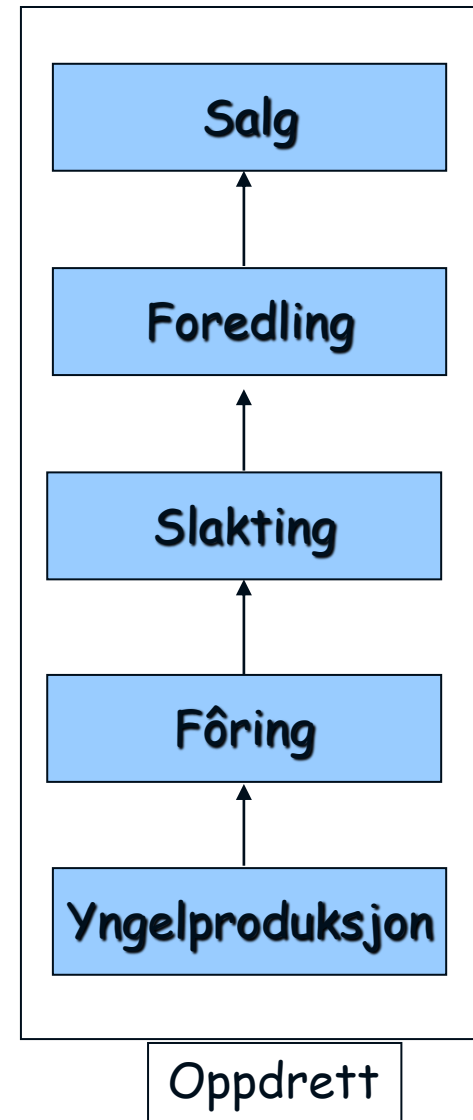
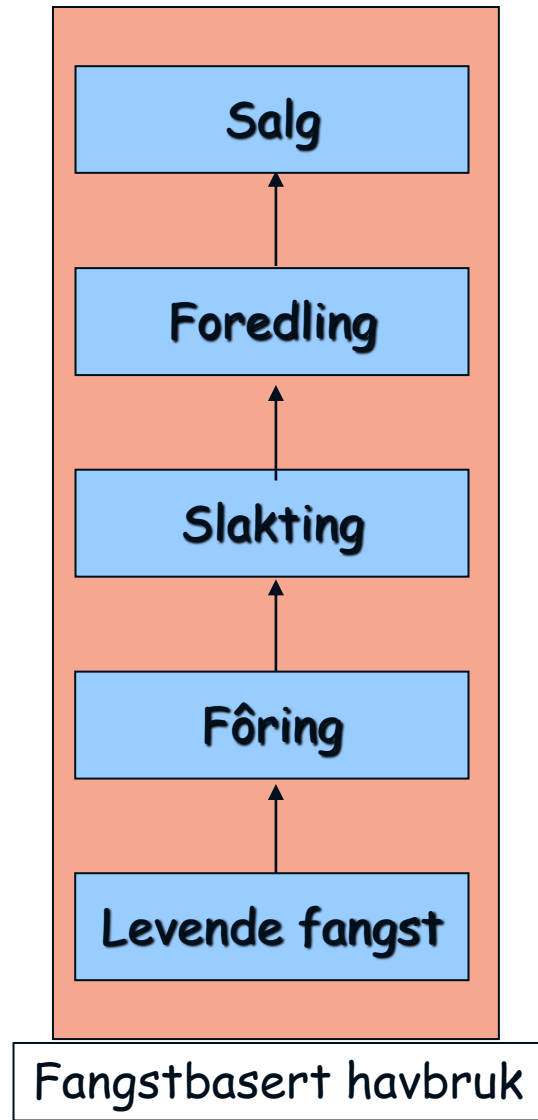
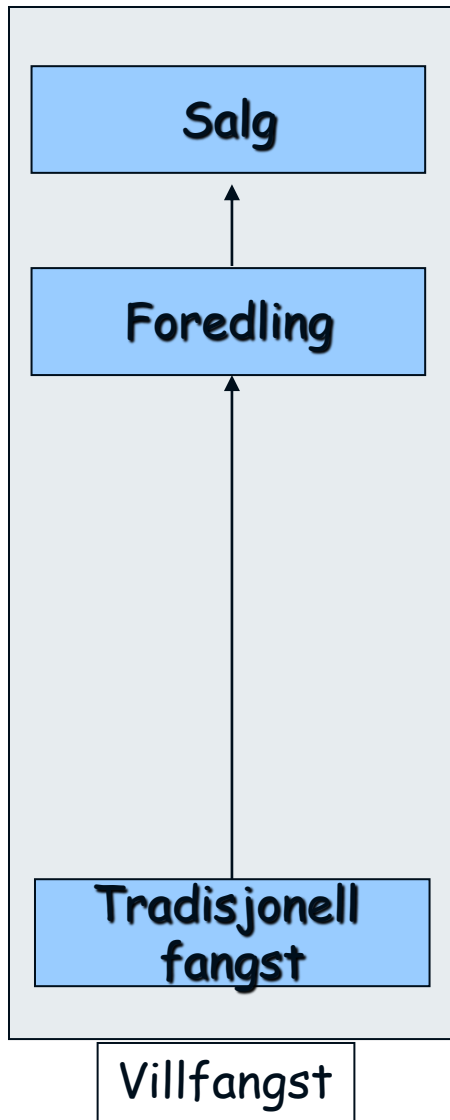
Utfordringer

Naturgitte fortrinn

- 83.000 km kystlinje - 6 ganger mer hav enn land
- Eksporterte 2,7 milliarder kg - verdi 54 milliarder NOK (2010) (+ 350 tusen tonn på 2 år)
- Oppdrett passerte vill i verdi i 2006
- > 125 land - over 10 milliarder porsjoner
- 6 - 7 porsjoner pr nordmann pr dag
- 312 tusen tonn NVG-sild i januar 2010 - 1 milliard individer

- Høykostnadsland
- Sårbar for valutasvingninger
- Må eksportere mer enn 90%
- Økende konsentrasjon på kjøpersiden
- De ville ressursene svinger - stor usikkerhet;
  - krevende forvaltningsoppgaver
  - krevende kapasitetstilpasning
- Oppdrett sårbar:
  - sykdom
  - arealkonflikter
  - tilgang på fôr

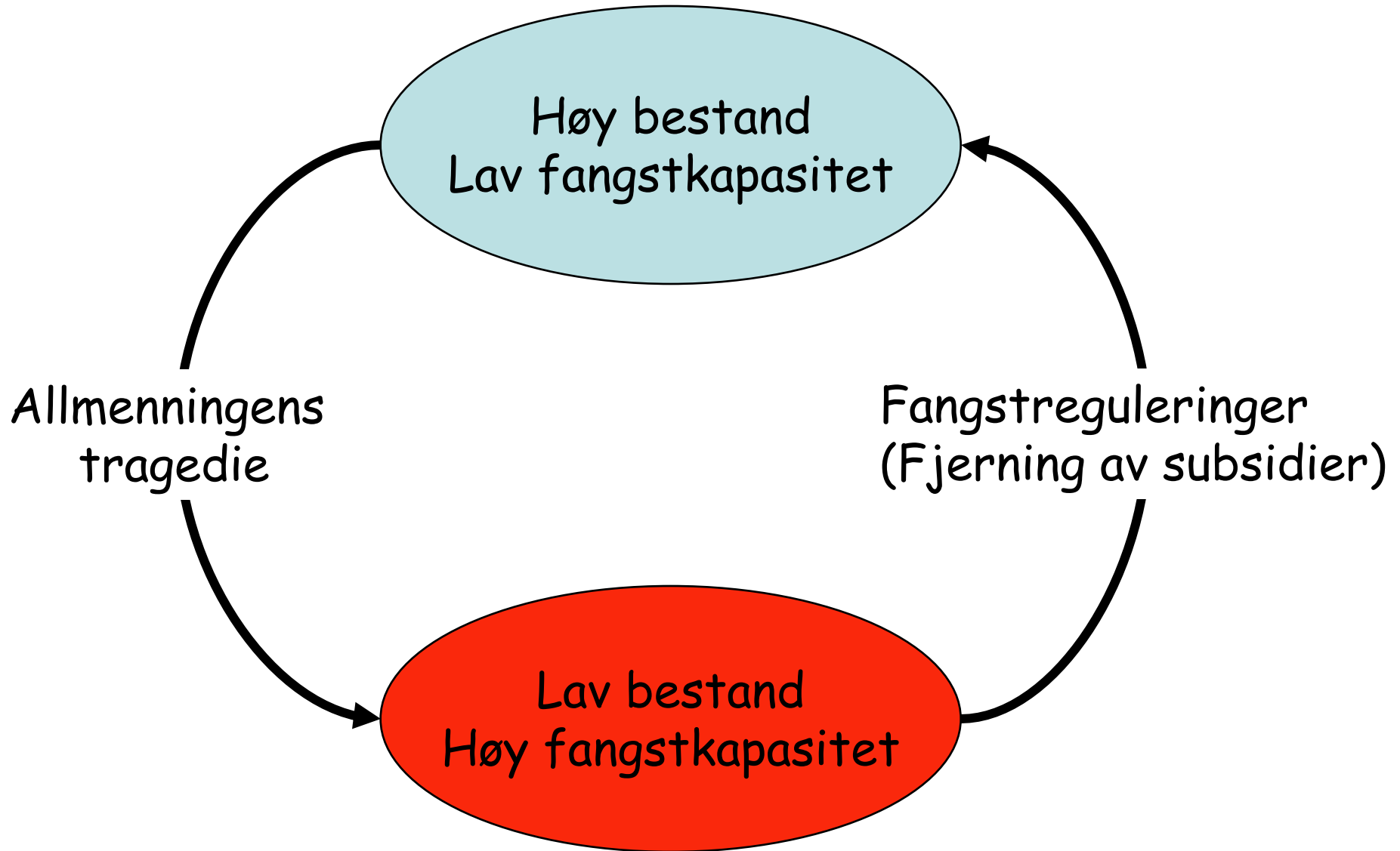

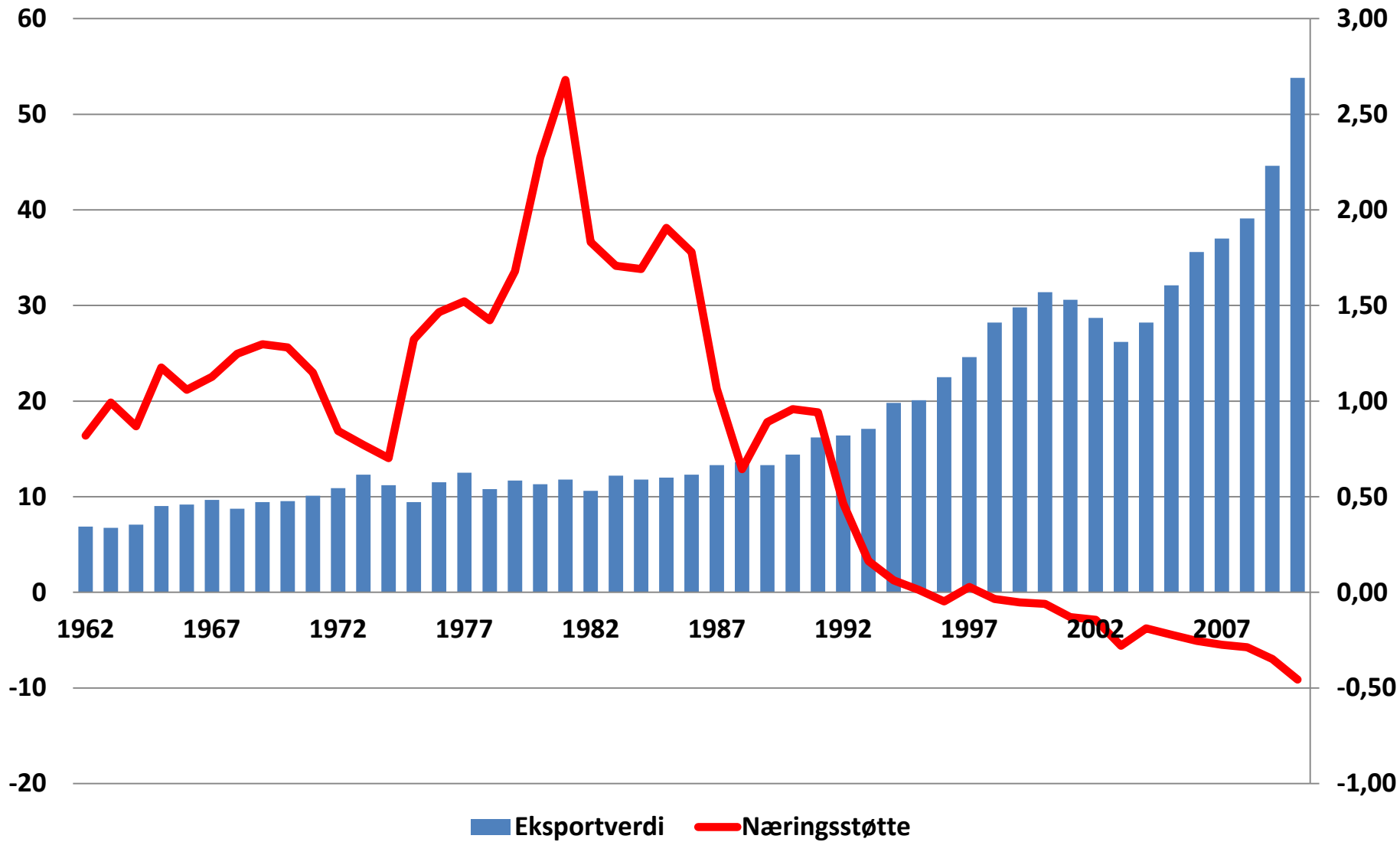
- Begrensede og ofte avtakende ville fiskebestander
- Økt volum og verdiskaping fra begrensede ressurser
- Konsumentene foretrekker fersk sjømat
- Usikkerhet - råvaren
  - Volum
  - Kvalitet

Europe, according to Yanko Tsvetkov

Hvordan går det med villfangsten?

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Potensial
Torsk	212 700	192 500	195 413	233 000	271 000	319 000	560 000
Hyse	63 500	73 250	74 500	93 050	116 000	148 000	162 500
Sei	175 000	175 500	225 350	225 350	204 000	173 000	300 000
Lodde	0	0	0	233 000	245 000	275 000	1 740 000
NVG-sild	564 200	780 800	925 980	1 002 000	894 000	602 800	1 160 000
Sum	1 015 400	1 222 050	1 421 243	1 786 400	1 730 000	1 517 800	3 922 500

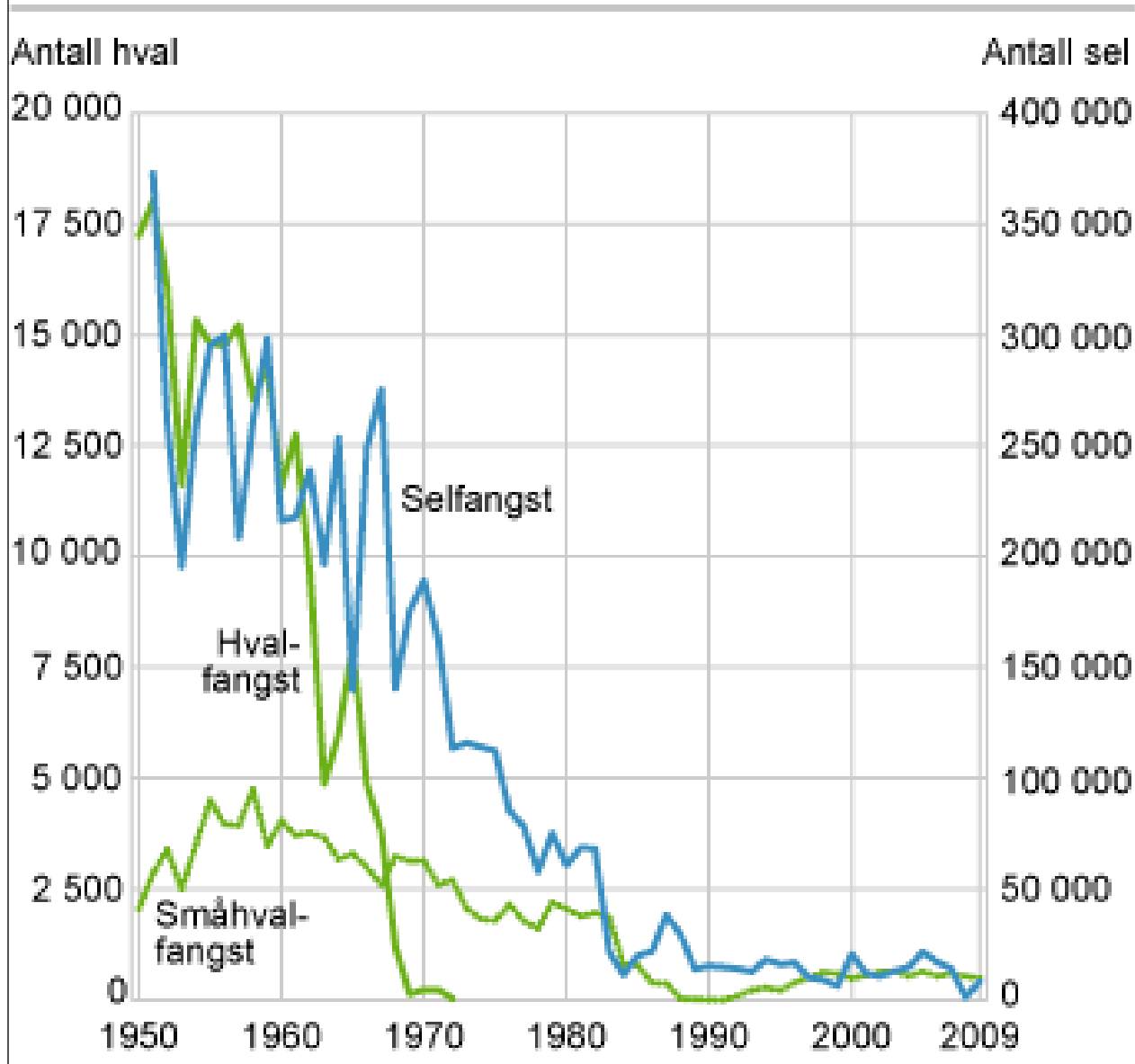
Hvordan nå maksimalt langtidsutbytte?

Hvilke arter skal prioriteres?

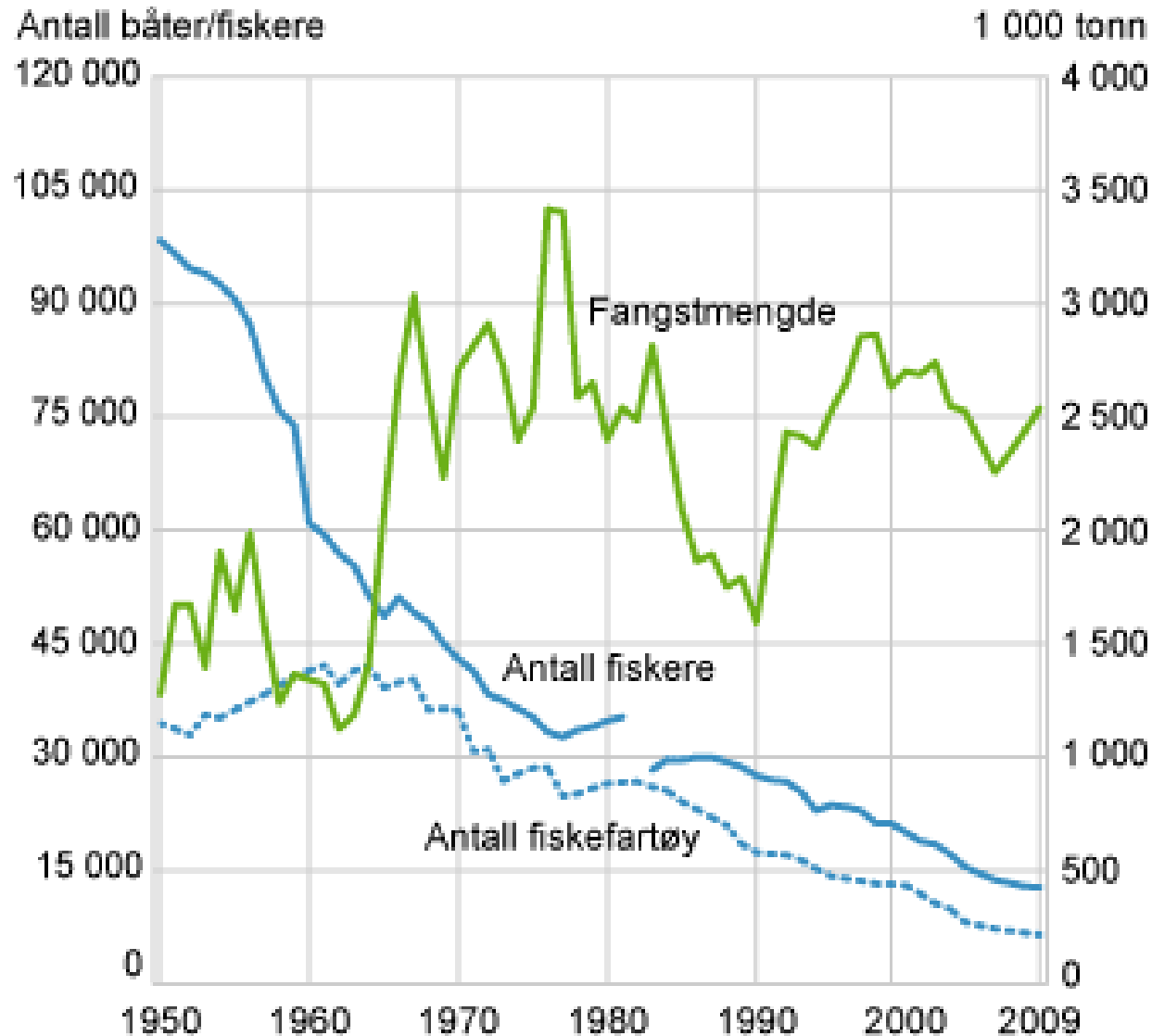
Hvordan bør det høstes?

Hvordan kan usikkerhet
i volum og kvalitet dempes?

Sel og hvalfangst. 1950-2009

Utviklingen i antall fiskebåter, antall fiskere og fangstmengde. 1950-2009

Færre hvitfiskbedrifter

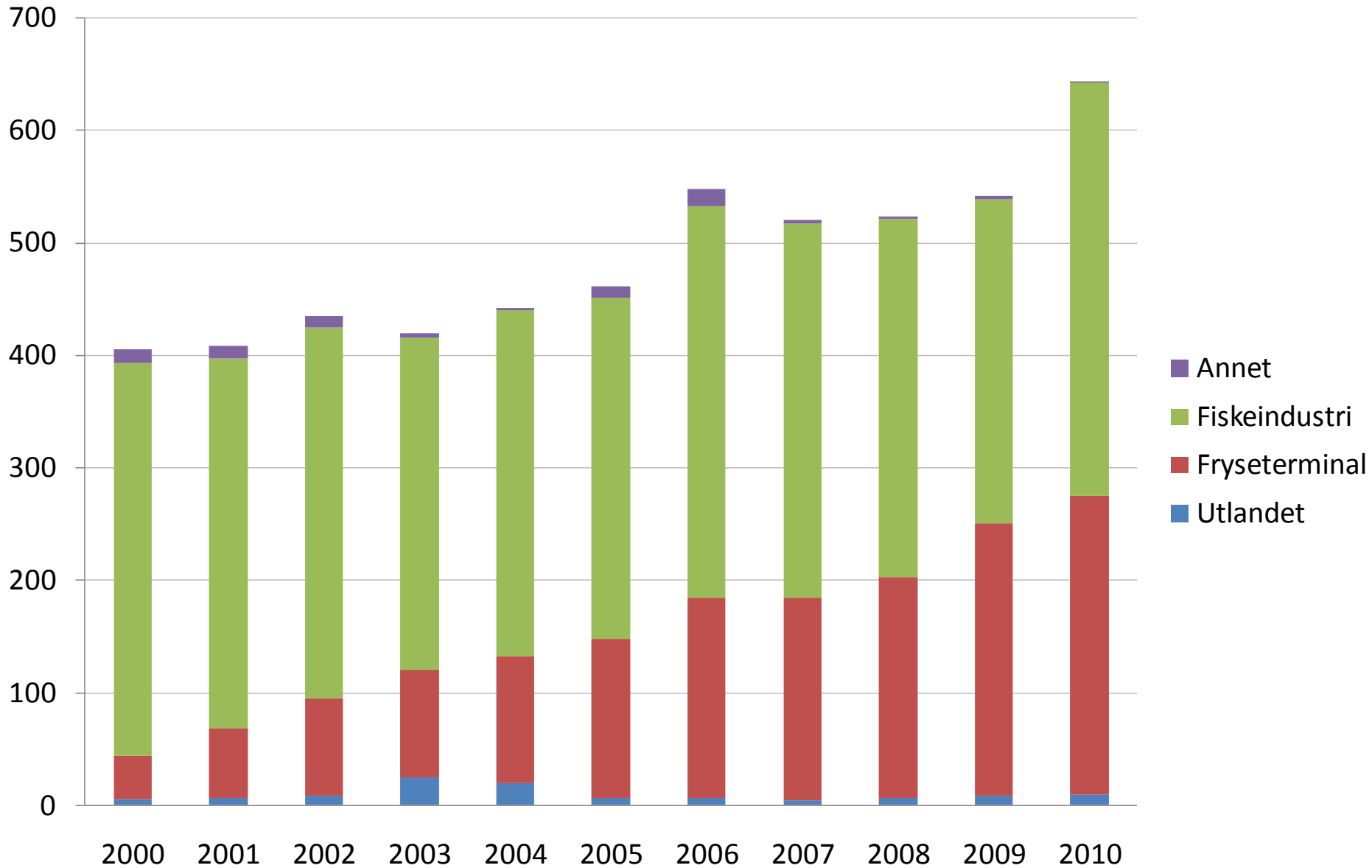
	Finnmark	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	44	41	129	3	147	364
1997	43	37	118	3	133	334
1999	41	34	116	4	128	323
2001	39	27	111	4	130	311
2003	35	26	98	3	118	280
2005	37	24	88	2	110	261
2007	37	24	85	2	98	246
2009	33	19	75	2	91	220
1995-2009	-11	-22	-54	-1	-56	-144
1995-2009	-25 %	-54 %	-42 %	-33 %	-38 %	-40 %

Færre sysselsatte i hvitfisk

	Finnmark	Troms	Nordland	Nord- Trøndelag	Øvrige Norge	Totalt
1995	2183	847	1540	65	2035	6670
1997	2009	858	1630	57	1817	6371
1999	1744	742	1437	60	1671	5654
2001	1433	612	1265	52	1585	4947
2003	1050	502	1060	53	1375	4040
2005	878	386	986	51	1226	3527
2007	821	386	972	48	1227	3454
2009	880	430	780	40	1170	3300
1995- 2009	-1303	-417	-760	-25	-865	-3216
1995- 2009	-60 %	-49 %	-49 %	-38 %	-43 %	-48 %

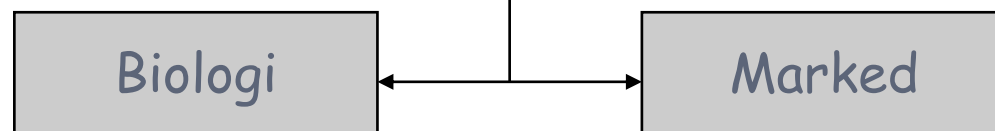
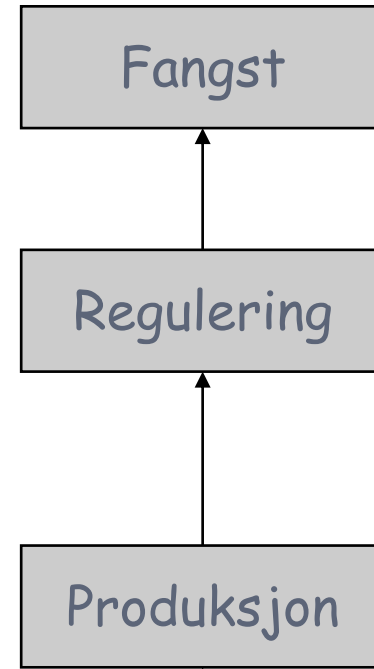
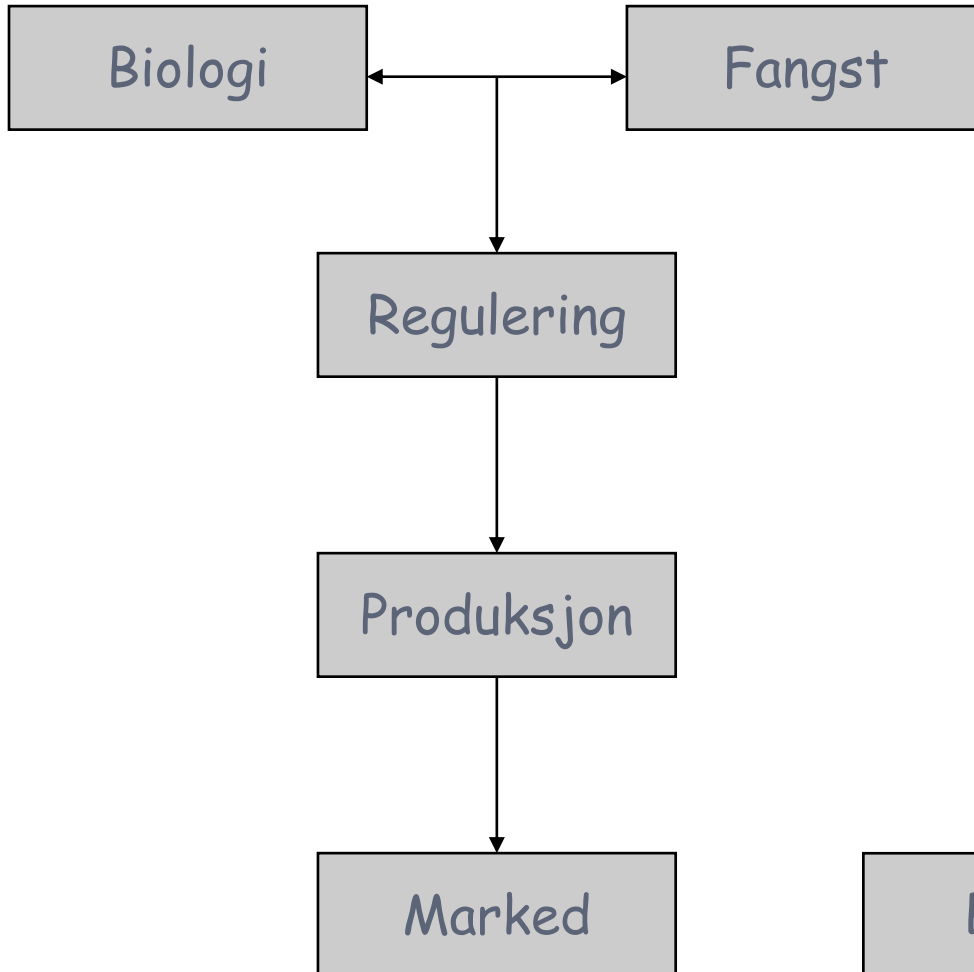

Utilvirket norskfanget torskefisk landet til..

Markedsbasert høsting

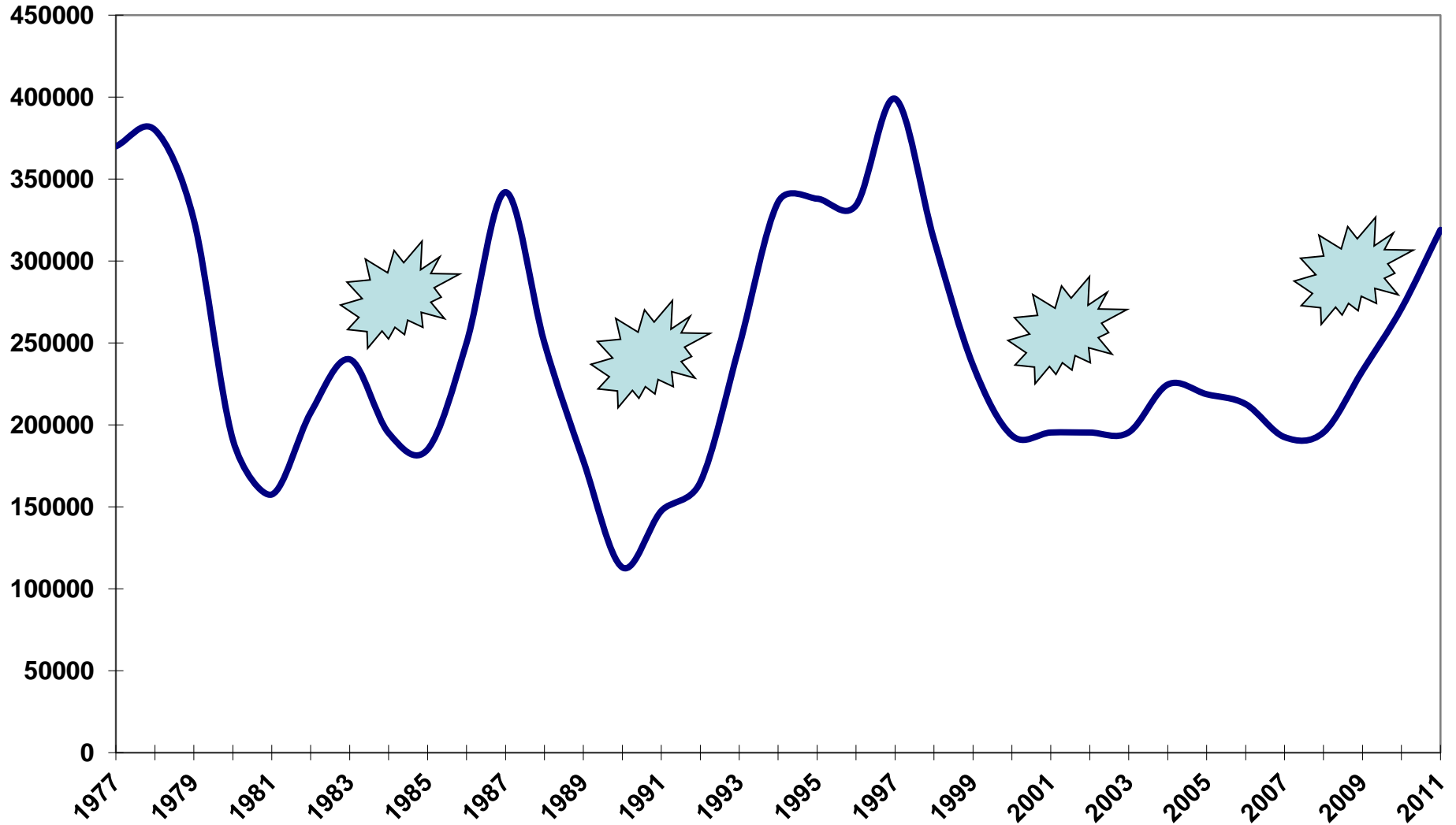
Fangstbasert

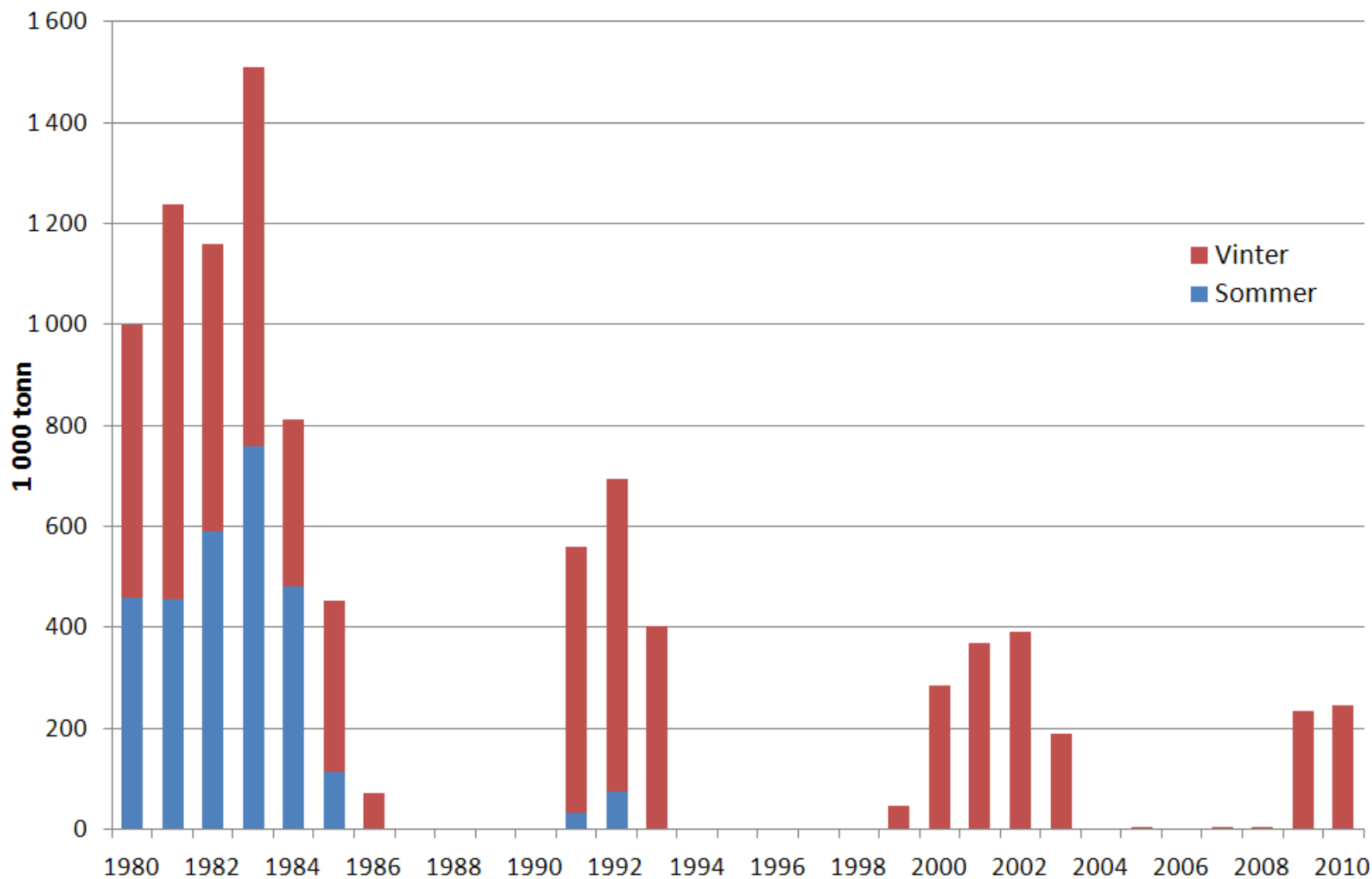

Markedsbasert

- Kvotesvingninger
- Sesongsvingninger
- Fangst på feil del av bestanden
- Råstoff av dårlig kvalitet

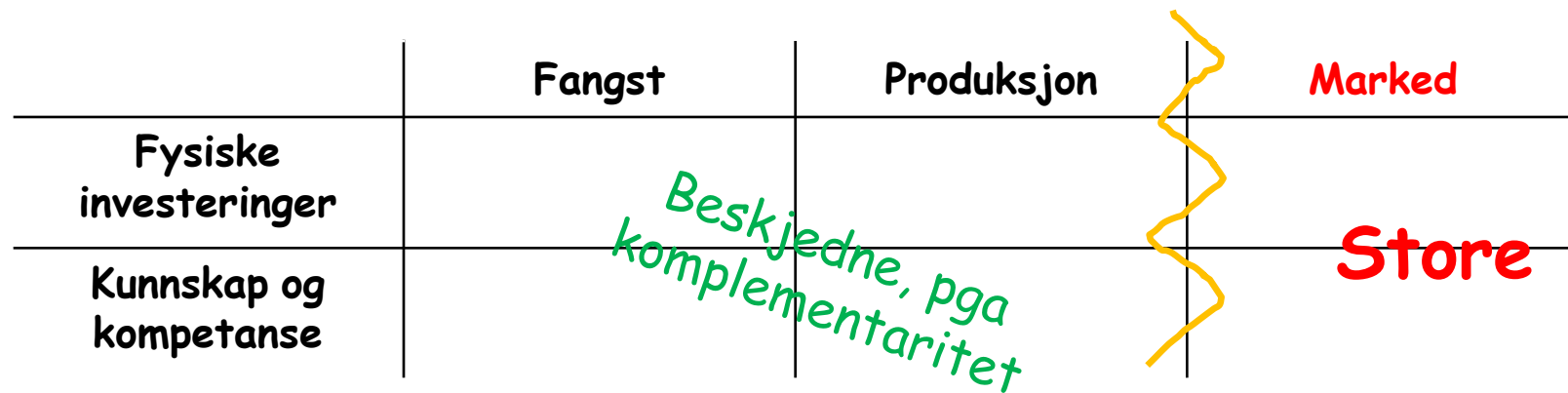
Torskekvoten

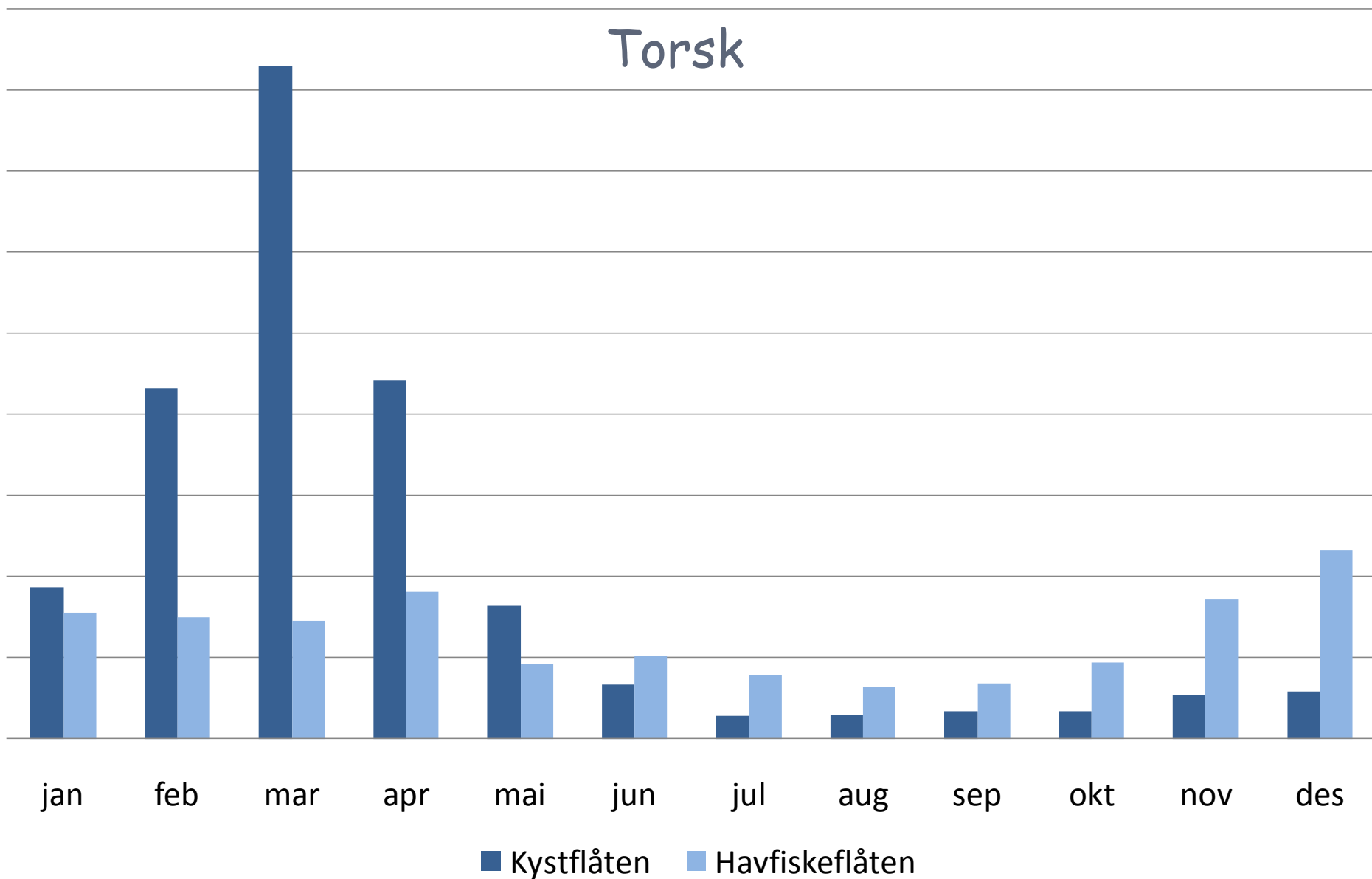

Hva koster "av/på"-fisket?

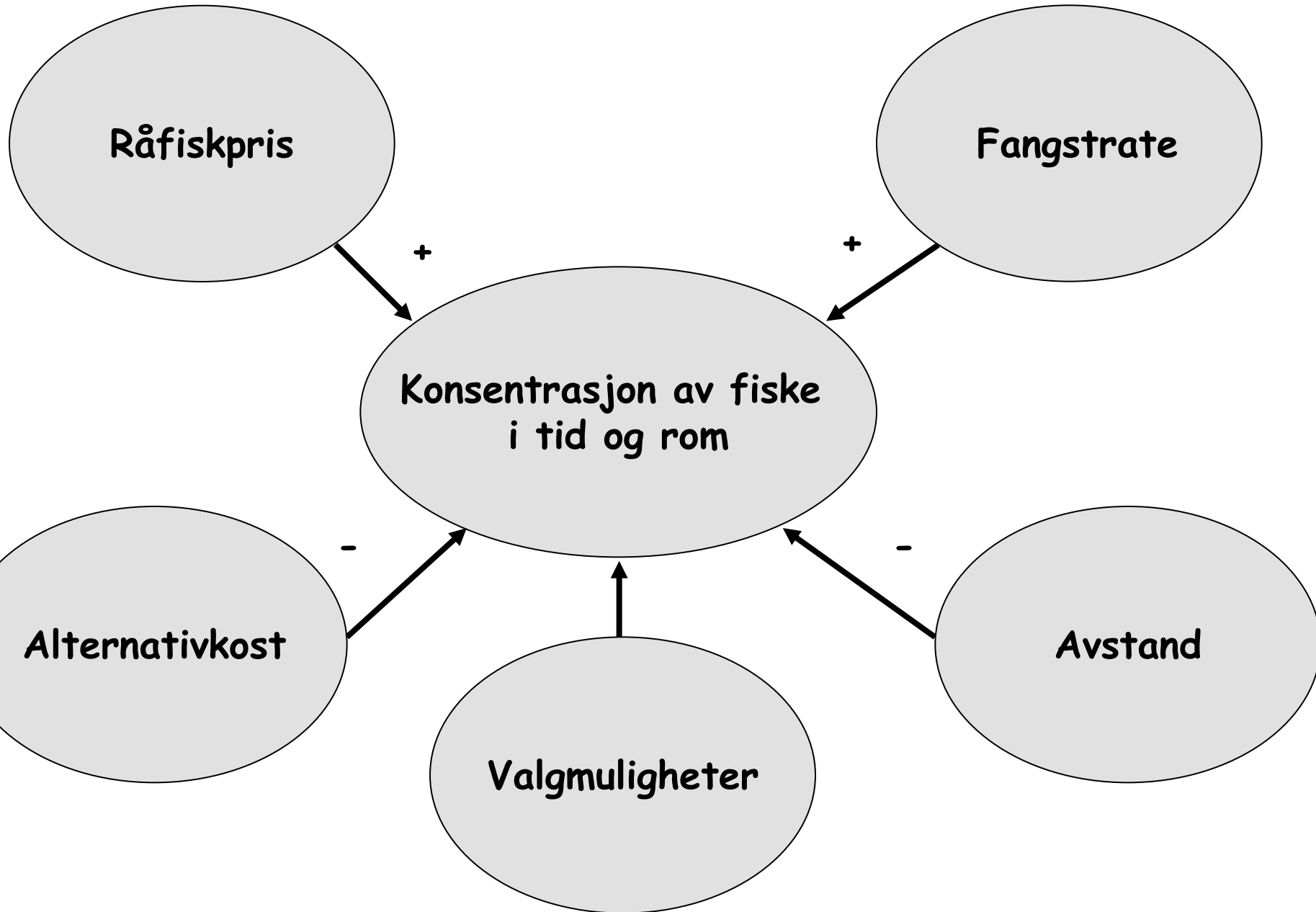
- Komplekse sammenhenger - vanskelig å anslå
- To typer kostnader som påløper i ulike ledd i verdikjeden

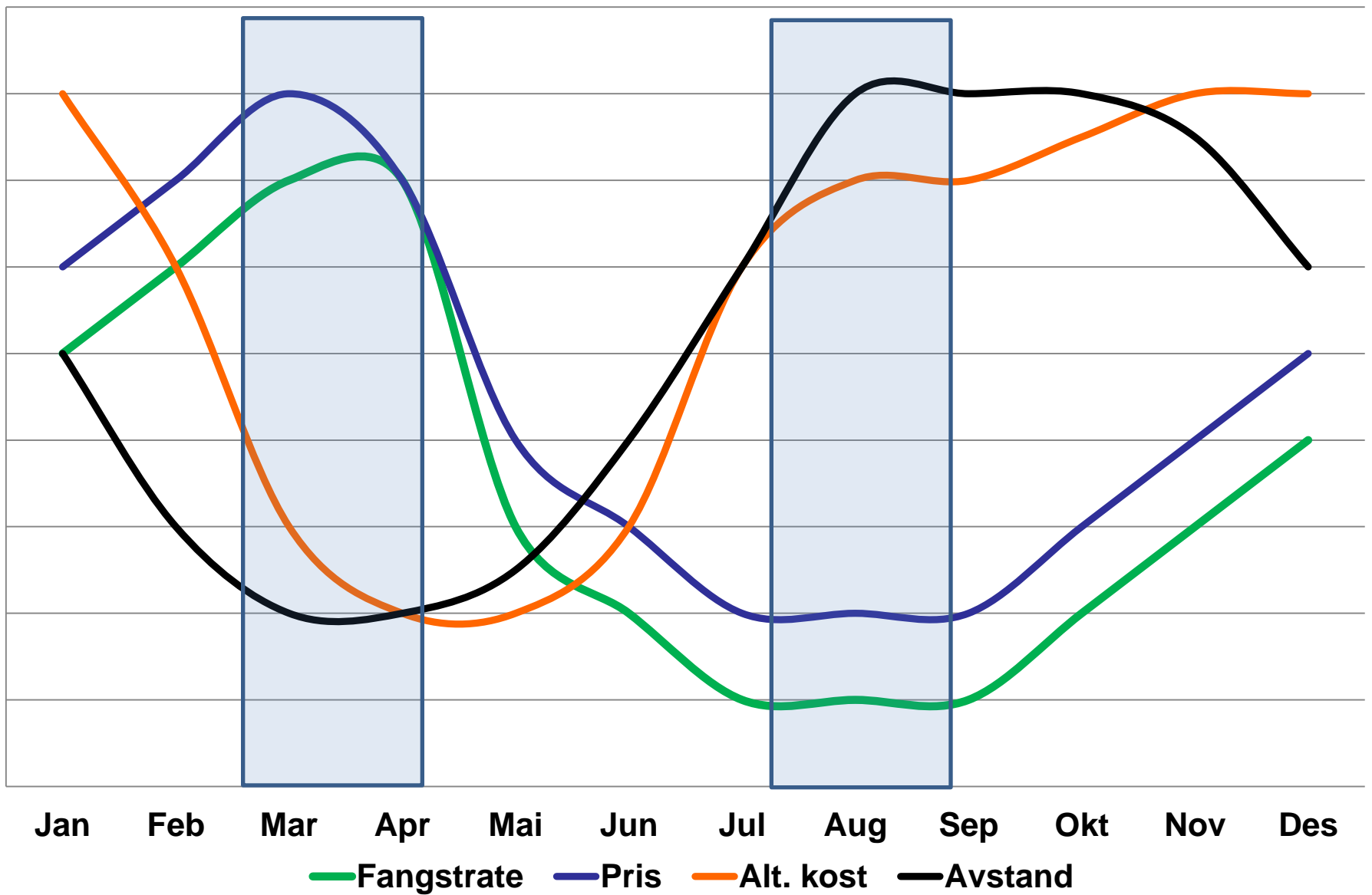

Torsk

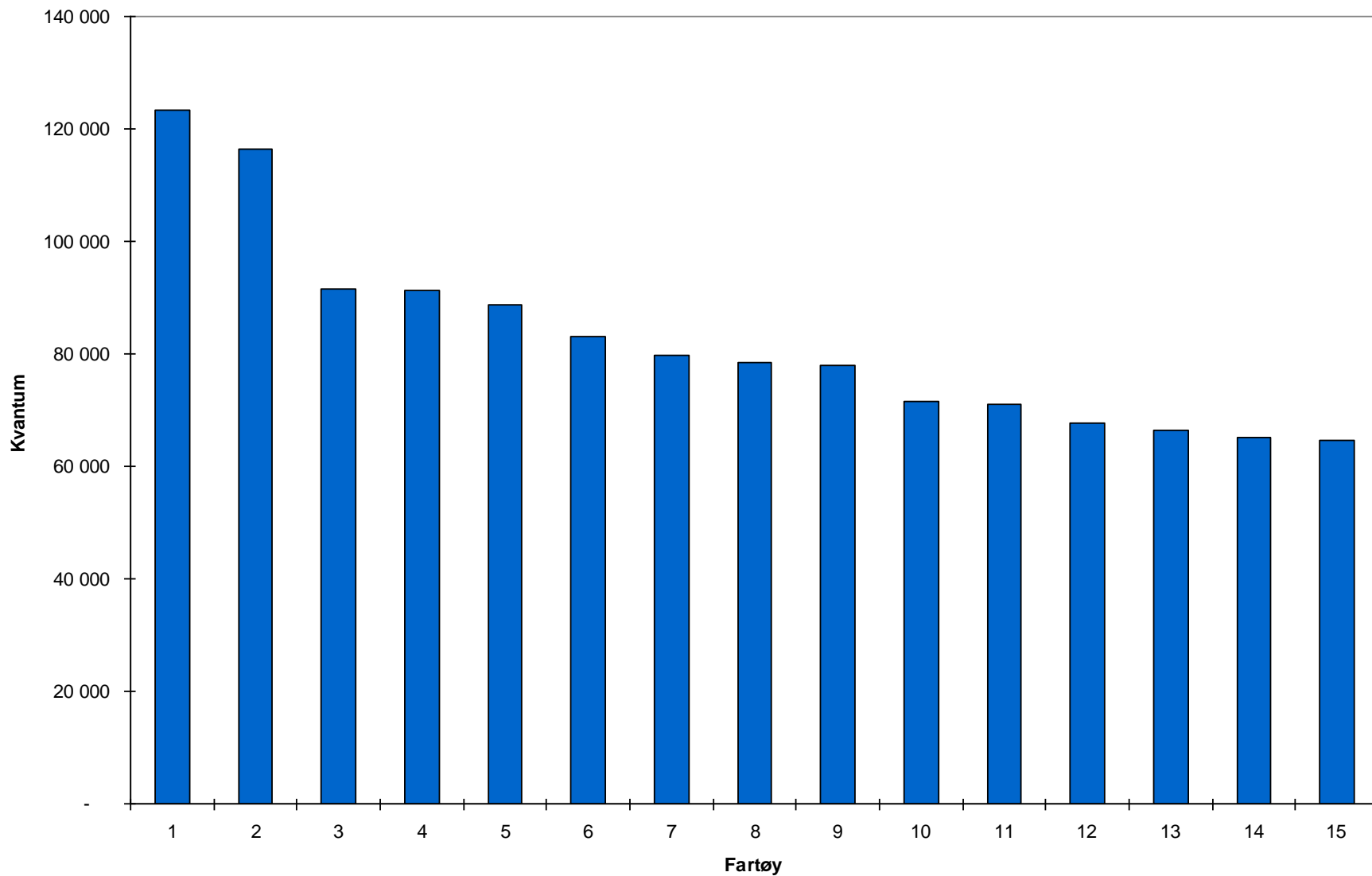

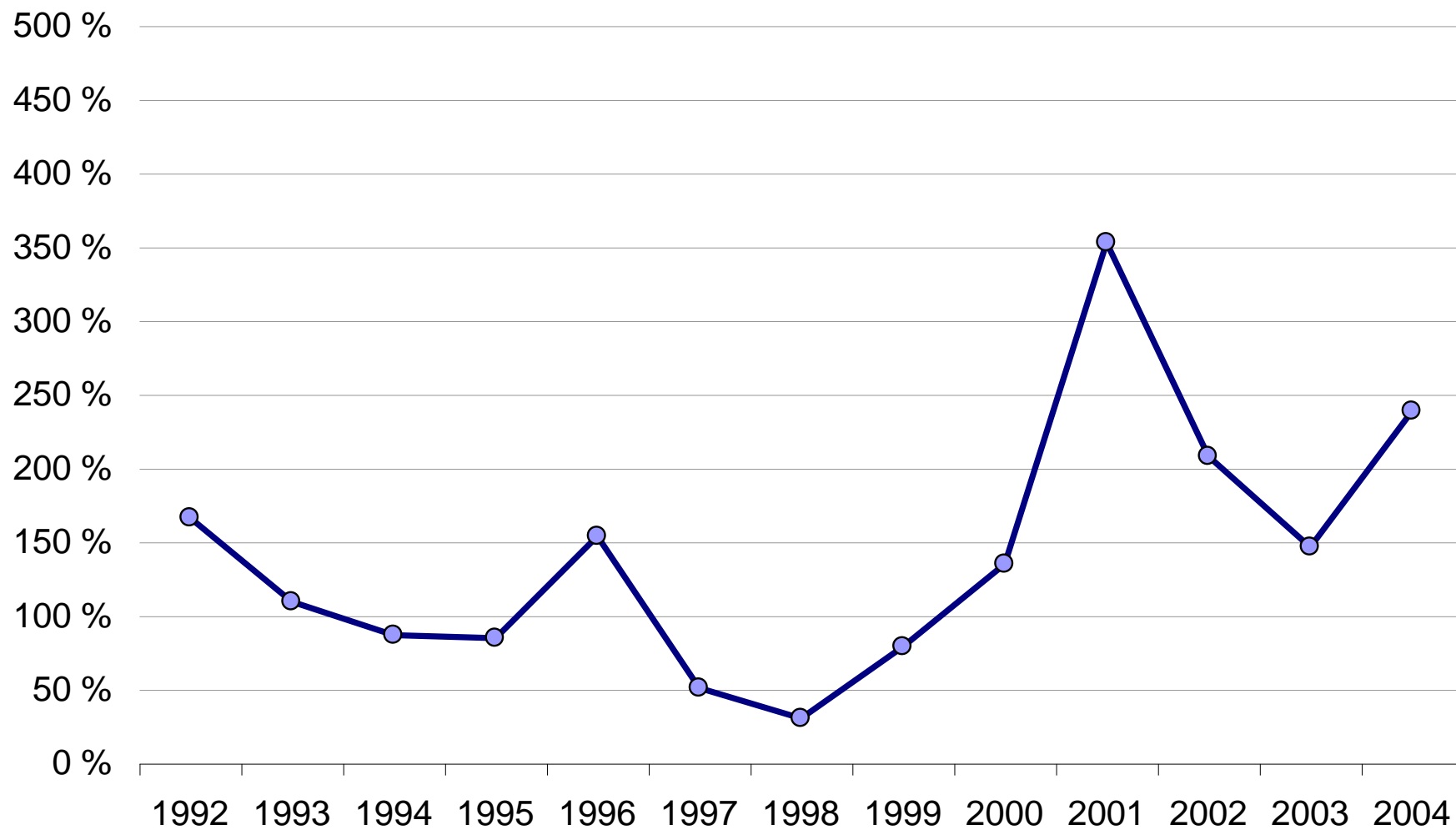

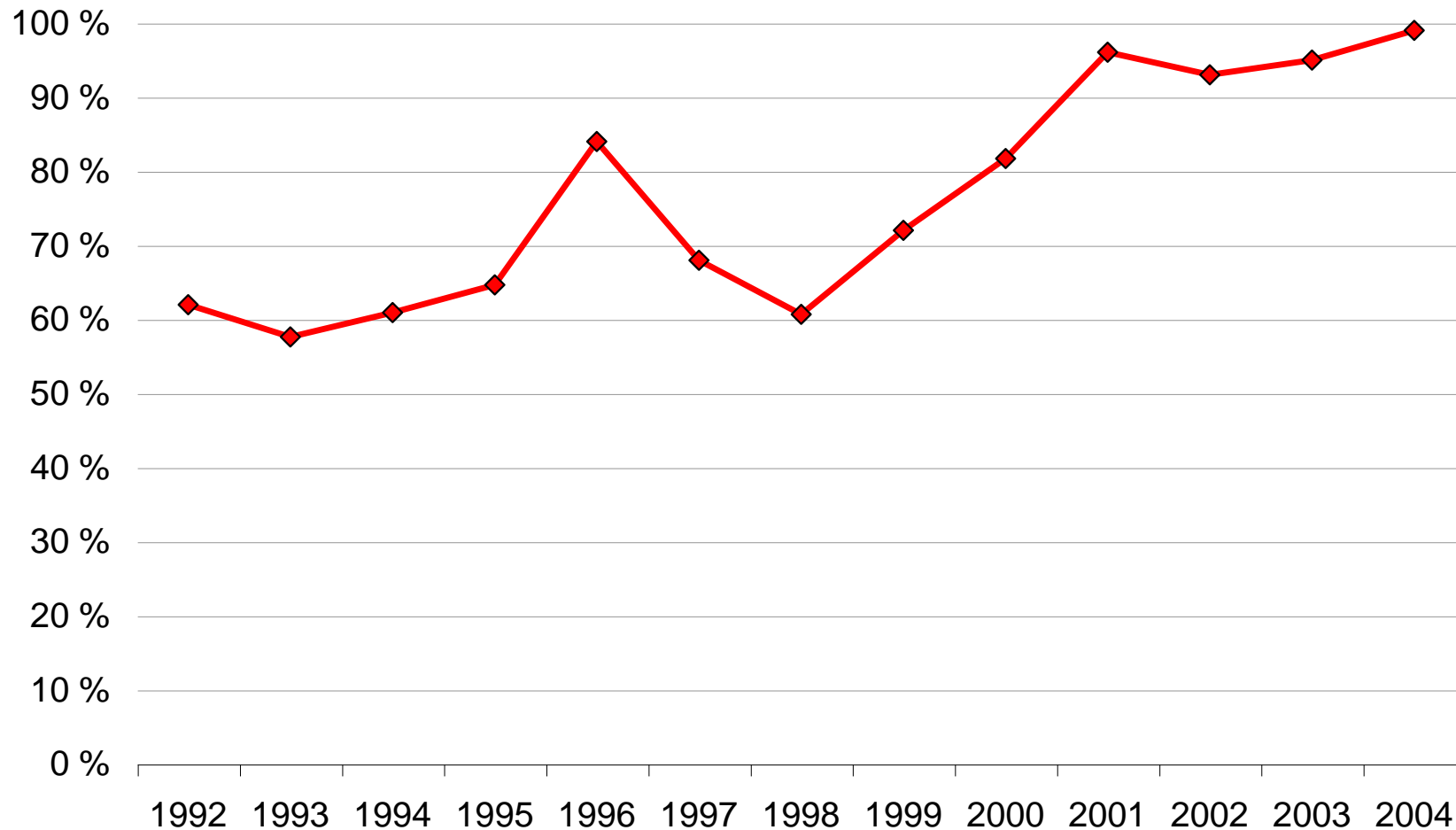
- Fordeler
  - Høye fangstrater
  - Lite småfisk
  - Nært kysten
  - Lavt energiforbruk
  - Kombinasjonsfiske
- Ulemper
  - Vanskelige kapasitetsvalg
  - Dårlig kvalitet
  - Klarer ikke å levere ferskt hele året
  - Skjev regional fordeling
  - Ujevn sysselsetting

Samlet fangst 2-10.04.2002

Prisforskjell på sild til konsum og mel/olje

Periode	Mel og olje		Konsum		Prispremie for konsum-råstoff	Andel til mel/olje
	Volum	Pris	Volum	Pris		
1996-00	947	0,92	3 144	1,81	96 %	23 %
2001-06	86	1,12	2 617	3,72	232 %	3 %
2007-10	390	1,64	3 974	2,77	70 %	9 %

- Ressursforvaltning:
  - Fra 88 tusen tonn 1992 til 1 mill. tonn i 2009
  - Nært bærekraftig maksimalt uttak
  - Eksportverdi i 2009: 4 milliarder kr
- Konseptutfordringen:
  - Høsting av vill fisk
- Konkurransutfordringen:
  - 312 tusen tonn landet i januar 2010
  - Fra 60% konsum i 1998 til nesten 100% etter 2001
  - Kr 5,60 pr kg
  - Både flåte og landindustri tjente penger
- Miljøutfordringen:
  - CO₂-e/kg: 0.5 - noen bedre?

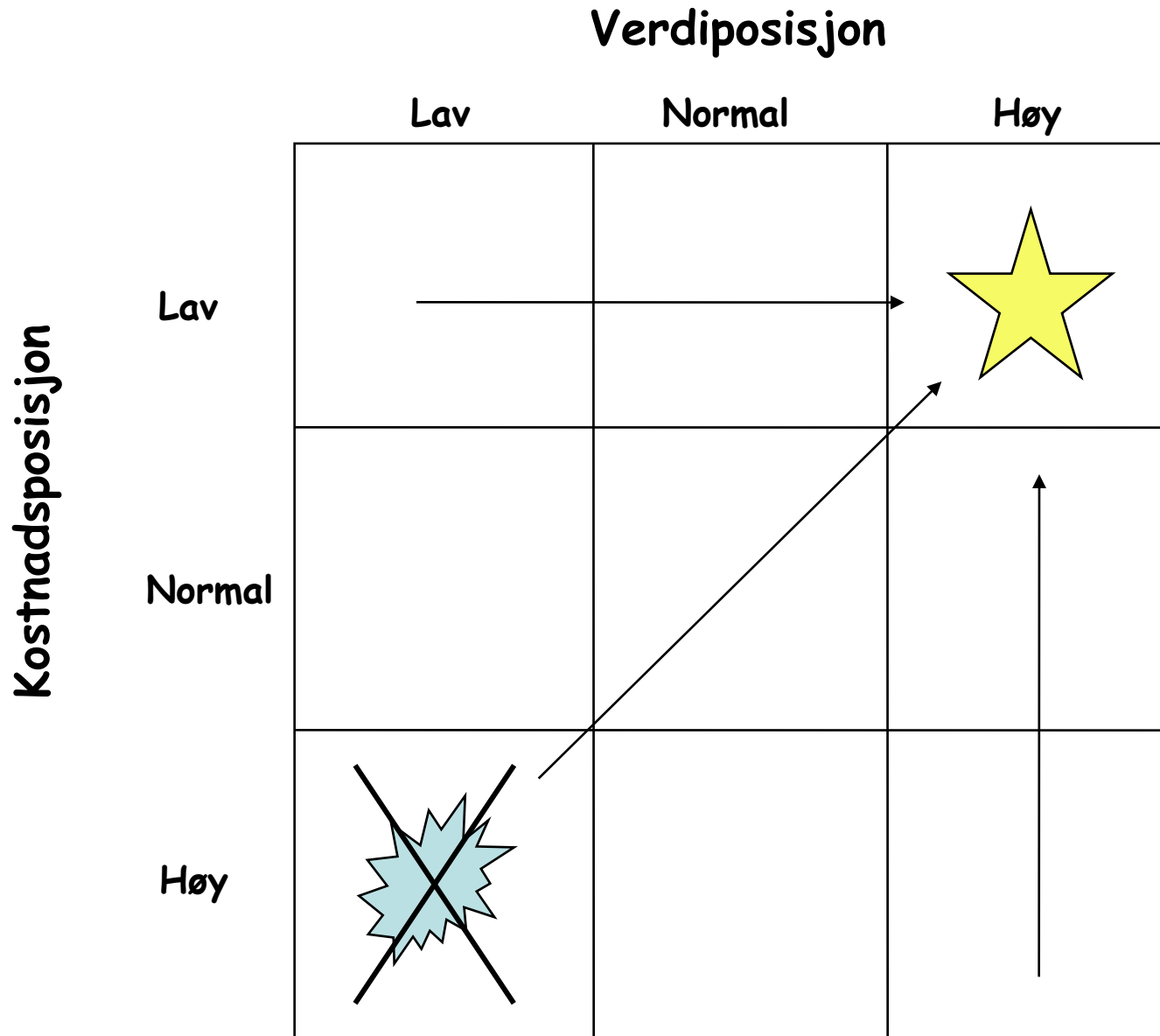
- Leveringsplikten
  - Distriktskvoter
  - Kvotepremie levendefangst
  - Bifangstordningene
-
- Markedssvikt

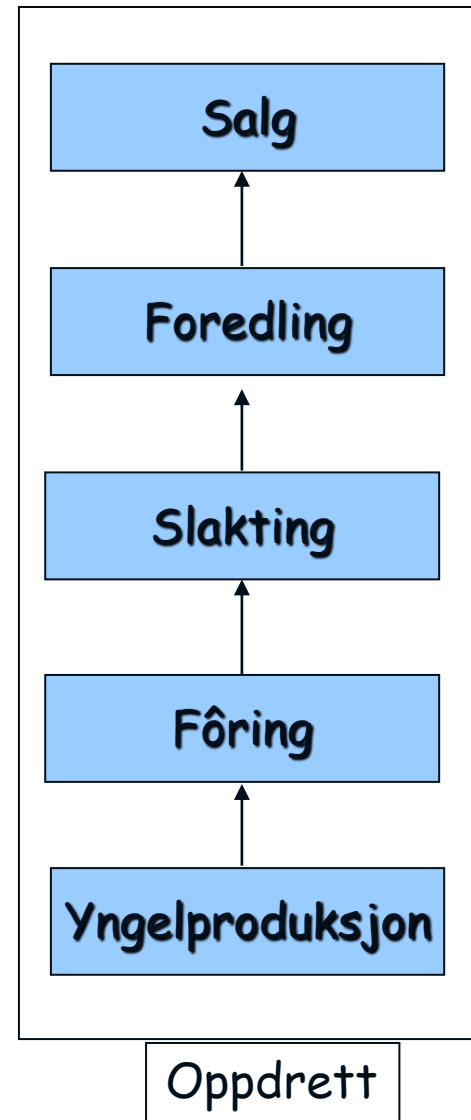
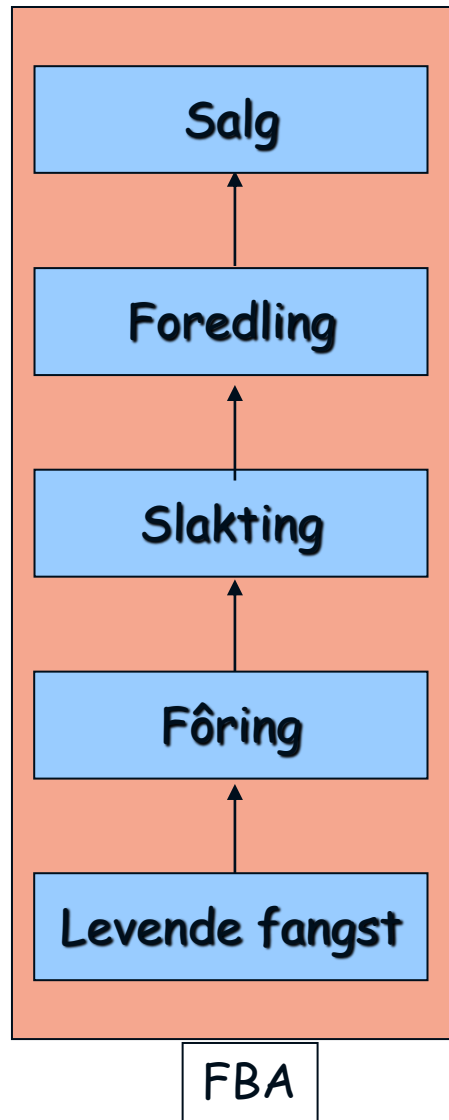
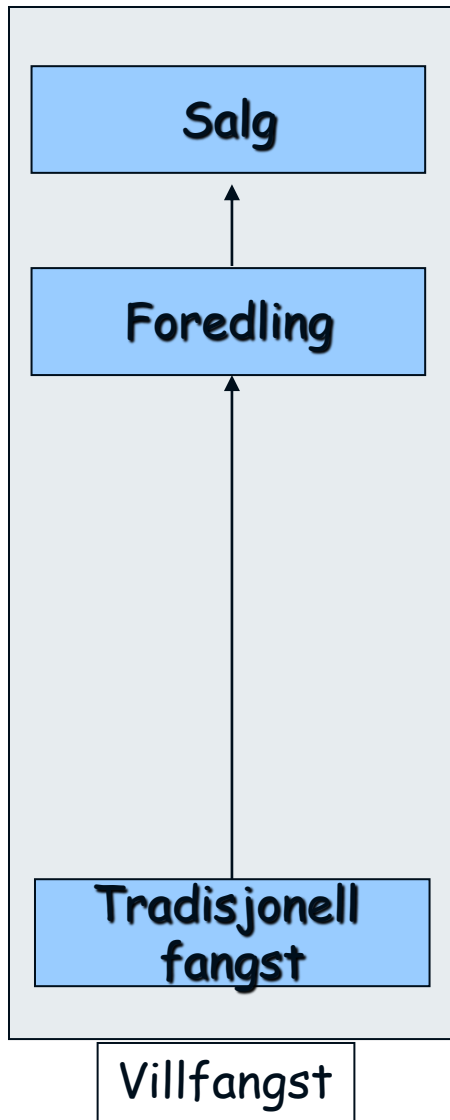
- Avhengig av fiskets gang
- Marginal endring i fangstmønster
  - Overføring fra kyst til hav
  - Fra Lofoten/Vesterålen til Finnmark
  - Økt ombordfrysing
  - Liten sysselsettingsgevinst
- Økt energiforbruk
- Økt fangst av småtorsk og kysttorsk
- Sild, makrell og torsk prioriteres

- Store endringer i fangstmønsteret - 120 tusen tonn torsk sommer/høst
  - Fleksible reguleringer
  - Godt høstvær
  - Overføring fra kyst til hav - ca 10 tusen tonn
  - Økning av fersk torsk i Øst-Finnmark
  - Økt ombordfrysing - over 20 tusen tonn
- Økt energiforbruk
- Økt fangst av småtorsk og kysttorsk
- Hyse prioriteres - trål fra 28 til 66 tusen tonn

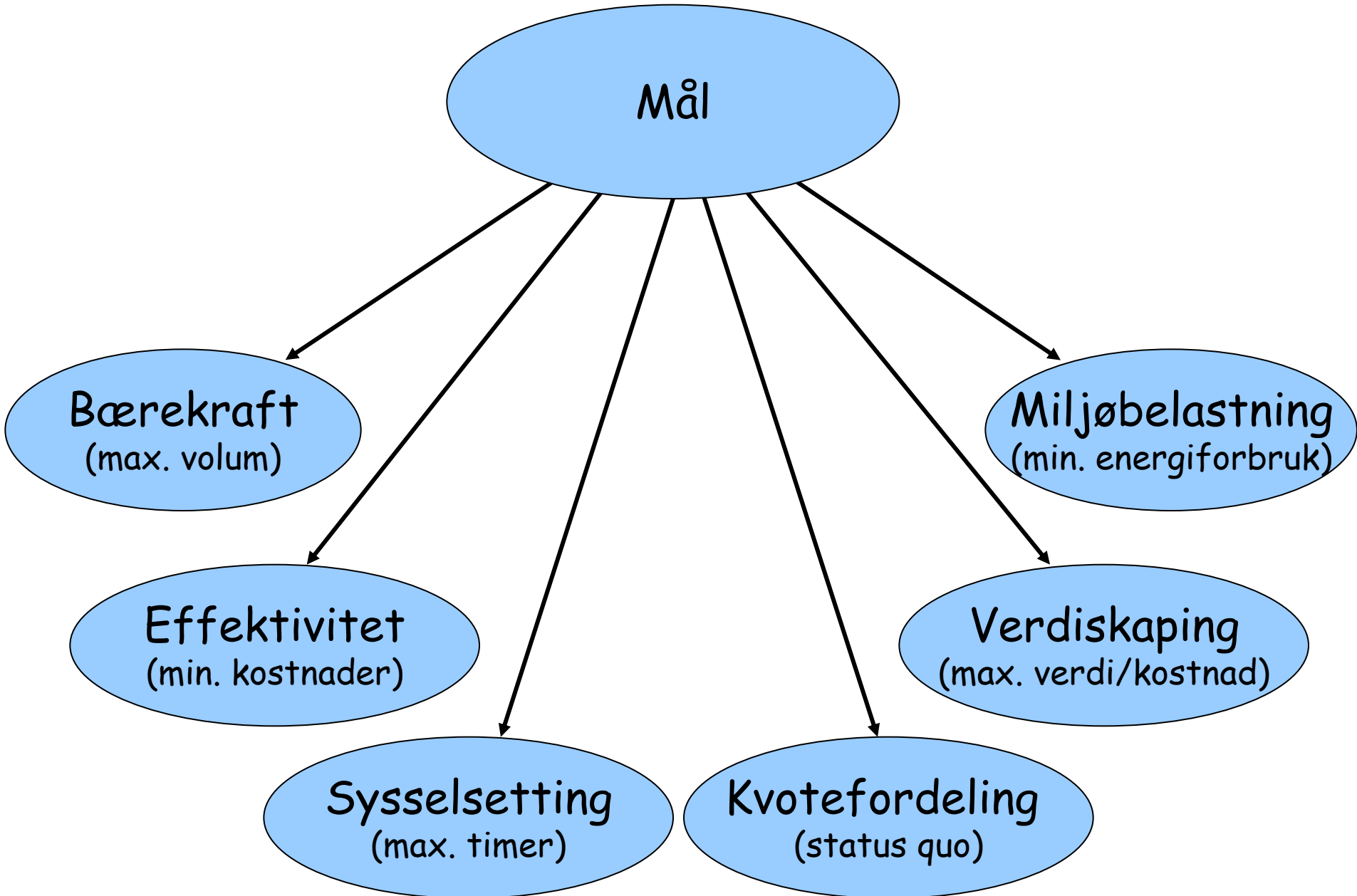
Utfordringer

- Stabilisering av årlig uttak
- Unngå kappfiske
- Ta ut de mest verdifulle delene av bestandene
- Utvikle prissystemer som fremmer kvalitet på råstoffet (og straffer dårlig kvalitet)
- Unngå produkter som kan produseres billigere i en global verdikjede

Hvilken art hører hjemme - hvor og når?

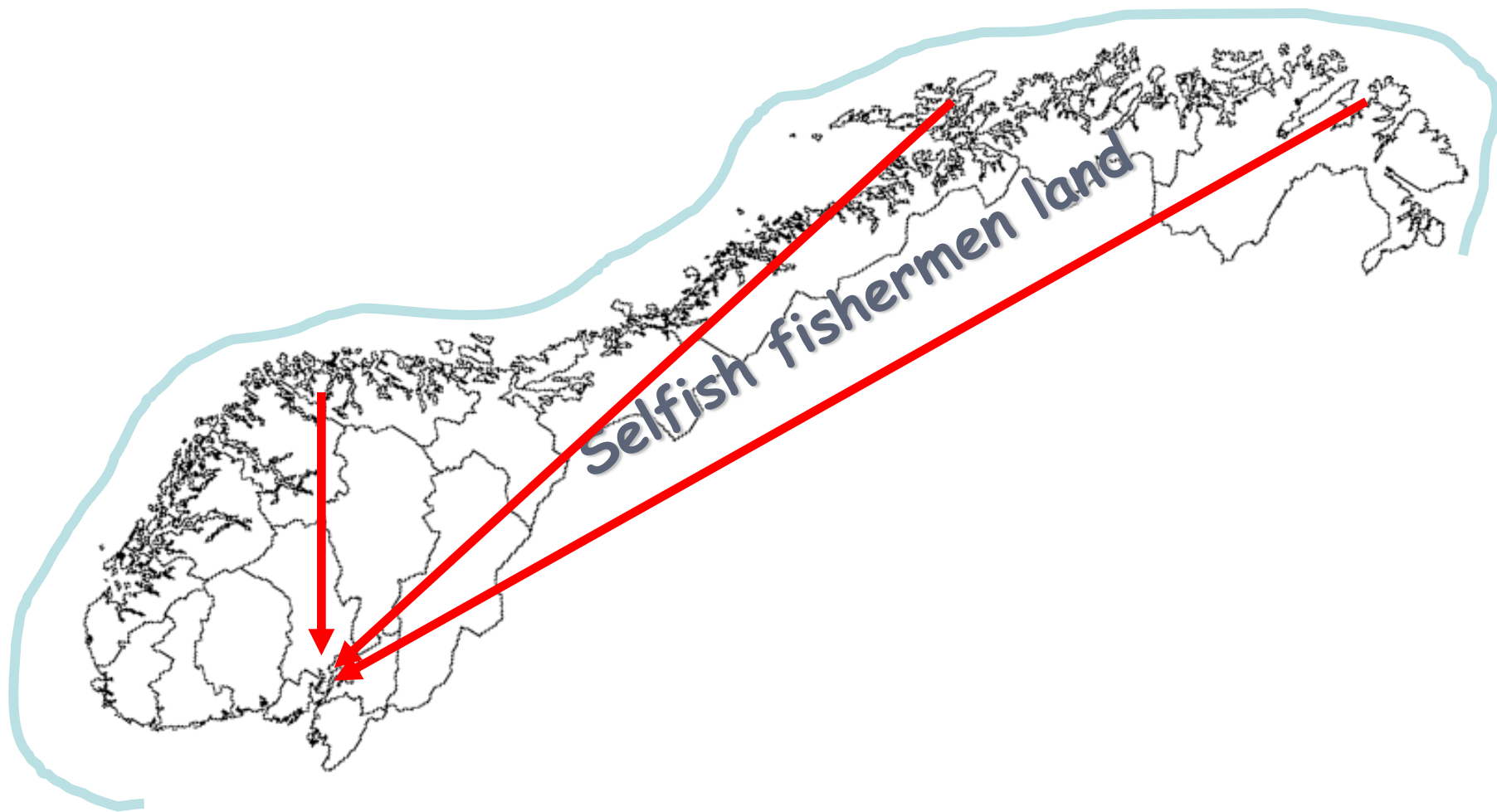

- Norsk marin sektor har lokale fortrinn i form av verdifulle bestander og produktive oppdrettslokaliteter
- God kompetanse til å forvalte, høste og dyrke disse ressursene
- Store lokale ressurser med høy næringsverdi til et globalt og voksende matvaremarked
- Produserer store volum næringsrik sjømat med lave klimagassutslipp, uten subsidier, med lite sukker og uten åreforkalkende fett
- Reduser energiforbruk i fangstoperasjonen
- Bruk marint fôr til effektiv produksjon av sjømat

Og den største utfordringen er .....

This sea is ours

Takk for oppmerksomheten!